

6.6.2024

Valtakunnanvoudin kanslia

UOL/1306/2024

Valtiovarainministeriö

kirjaamo.vm@gov.fi

Diaarinumeronne: VN/1240/2024-VM-1

Valtakunnanvoudin kanslian lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain ja positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 ja 25 §:n muuttamisesta

Yleisesti luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Valtiovarainministeriö on 25.4.2024 päivätyllä lausuntopyynnöllään pyytänyt valtakunnanvoudin kanslialta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi tulotietojärjestelmästä annetun lain sekä positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta. Ulosottolaitos käyttää tulotietojärjestelmän tietoja ulosottokaaren mukaisten täytäntöönpanotehtävien hoitamiseen. Täytäntöönpanossa tarvittavat tiedot saadaan valtaosin ulosoton sähköisen tietojärjestelmän Uljaksen ja tulorekisterin välisen rajapinnan kautta. Yksittäisissä tapauksissa, jotka vaativat tulotietojen laajempaa selvittämistä, täytäntöönpanotehtäviä hoitavilla virkamiehillä on mahdollisuus tarkistaa tulorekisterin tiedot tulorekisterin sähköisen asiointin kautta.

Luonnoksessa esitetyt muutokset tulorekisterin rekisterinpitäjän vastuisiin ja rekisteröidyn oikeuksiin perustuvat Tietosuojavaltuutetun

Postiosoite

Postadress

PL 2

00067 Ulosottolaitos

Asiakaspalvelu

Kundtjänst

029 565 8800

E-mail

E-post

hallinto.uo@oikeus.fi

Verkko-osoite

Webbadress

ulosottolaitos.fi

toimiston esittämiin huomioihin sekä tavoitteeseen saattaa tulotietojärjestelmästä annetun lain säädökset vastaamaan tarkemmin tietosuoja-asetuksesta seuraavia vaatimuksia. Ulosottolaitos pitää näitä tavoitteita kannatettavina. Seuraavat huomiot on esitetty tulorekisterin tietoja hyödyntävän ulosottoviranomaisen näkökulmasta. Kuten luonnoksessa on todettu, muutosten voidaan kokonaisuudessaan arvioida parantavan tulorekisterin tietojen oikeellisuutta ja ajantasaisuutta ja siten parantavan myös ulosottoviranomaisen päätöksenteon perustana käyttämien tietojen laatua.

Tulorekisterin tietojen oikaiseminen ja oikaisusta ilmoittaminen

Valtakunnanvoudin kanslian arvion mukaan ulosottoviranomaisella on tarve saada Tulorekisteriyksiyksiltä ilmoitus, jos Tulorekisteriyksikkö oikaisee rekisteröidyn vaatimuksesta tulorekisterin tietoja, joita on luovutettu ulosottoviranomaiselle. Muuttuneilla tiedoilla voi olla vaikutusta täytäntöönpanoon ainakin niissä tapauksissa, joissa kyseisellä rekisteröidyllä on edelleen asioita vireillä ulosotossa. Sitä, missä määrin oikaisutietojen toimittaminen edellyttää muutoksia Uljaksen ja tulorekisterin väliseen rajapintaan, on mahdollista arvioida luotettavasti vasta, kun tulorekisteriin tehtävä muutokset ovat selvillä.

Uljaksen ja tulorekisterin välinen rajapinta välittää ulosotolle tällä hetkellä Uljaksen tietyissä tilanteissa automaattisesti tekemän kyselyn tai virkamiehen erikseen tilaaman kyselyn perusteella ulosoton vastaajan tulorekisterin tiedot viimeisen kolmen kuukauden ajalta. Uusi tiedustelu tallennetaan aina vanhan tiedustelun päälle. Näin ollen on mahdollista, ettei Tulorekisteriyksikön oikaisupäätöksen kohteena olevaa tietoerää ole enää tallennettuna Uljakseen sillä hetkellä kuin oikaisupäätös tehdään. Ulosottoviranomaisella on kuitenkin tällaisissa tapauksissa, tietojen oikaisemisesta tiedon saatuaan, mahdollisuus tarkistaa tulorekisterin tiedot tarvittavilta osin tulorekisterin sähköisen asioinnin kautta.

Tietojen luovuttaminen rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista

Tulotietojärjestelmästä annetun lain 24 a §:n mukaan tietosuoja-asetuksen 18 artiklan mukaista rekisteröidyn oikeutta käsittelyn rajoittamiseen ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn tulotietojärjestelmässä. Luonnoksessa esitetään kyseistä pykälää muutettavan siten, että rekisteröity voisi jatkossa käyttää 18 artiklan mukaista oikeutta vaatia tietojensa käsittelyn rajoittamista tulotietorekisterissä. Muutoksen taustalla on arvio siitä, että oikeuden kieltäminen kokonaan voi ylittää välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset, joita tietosuoja-asetus edellyttää rekisteröidyn oikeuksien rajoittamiselta. Artiklan 18 soveltamisalaa on tarkoitus rajoittaa edelleen siten, että tietoja tulotietorekisteristä voitaisiin luovuttaa tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 § ja 13a §:ssä tarkoitetuille tietojen käyttäjille pykälissä säädettyihin tarkoituksiin, vaikka rekisteröity vaatisi tietojen käsittelyn rajoittamista sillä perusteella, että tulorekisteriin merkityt tiedot ovat virheellisiä. Tällä on haluttu turvata tulotietojärjestelmän tietojen käyttötarkoituksiin liittyvä merkittävä julkinen etu.

Luonnoksessa esitetyn uuden tulotietojärjestelmästä annetun lain 24 a §:n muotoilu jättää osin epäselväksi sen, missä määrin rekisteröidyn oikeutta vaatia tietojensa käsittelyn rajoittamista on tarkoitus soveltaa silloin, kun käsittelyn rajoittamisvaatimus perustuu tulotietojärjestelmän tietojen virheellisyyteen. Luonnoksen luvussa 4.1 on esitetty, että muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa rekisteröidyn oikeus rajoittaa tietojen käsittelyä tietosuoja-asetuksen 18 artiklassa mainituilla muilla perusteilla, mutta ei sillä perusteella, että tulotietojärjestelmän tiedot ovat virheellisiä. Luonnoksessa ehdotetuissa 18 §:ssä ja 24 a §:ssä rekisteröidyn rajoittamisvaatimusten käsittely on toteutettu siten, että ehdotetun 18 §:n mukaisesti tulorekisteriin tallennetaan tieto rekisteröidyn vaatimuksesta henkilötietojensa käsittelyn rajoittamiseen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan (tietojen virheellisyys) perusteella. Edelleen merkintä vaatimuksesta käsittelyn rajoittamiseen poistetaan, *kun käsittelyn rajoittaminen ei ole enää tarpeen.*

Ehdotetun 24 a §:n perusteella rajoitusvaatimuksen kohteena olevaa tietoa voidaan luovuttaa tulotietojärjestelmästä tietojen käyttöön oikeutetuille tahoille, joille on ilmeisesti tarkoitus välittää myös tieto rekisteröidyn tekemästä rajoitusvaatimuksesta. Luonnoksen perusteella jää epäselväksi, mikä merkitys tulotietojärjestelmän tietoja käyttävien tahojen tulisi tällaisessa tapauksessa antaa merkinnälle rekisteröidyn vaatimuksesta tietojen käsittelyn rajoittamiselle omassa toiminnassaan ennen kuin Tulorekisteriyksikkö on ratkaissut rekisteröidyn esittämän väitteen tietojen virheellisyydestä.

Arvio suunniteltujen muutosten kustannuksista

Luonnoksessa esitetyjen tietojen perusteella on vaikea arvioida, edellyttäisivätkö suunnitellut säädösmuutokset suuria muutoksia Uljaksen ja tulorekisterin väliseen rajapintaan tai Uljaksen käyttöliittymiin. On mahdollista, että ulosoton käyttötarpeisiin riittää Tulorekisteriyksiköltä saatava herätetieto joko rekisteritietojen oikaisusta tai rekisteröidyn esittämästä käsittelyn rajoitusvaatimuksesta. Herätteen perusteella rekisteröidyn asioita hoitava ulosoton virkamies voisi tarkistaa tarkemmat tiedot tulorekisterin sähköisen asiointin kautta. Muutosten aiheuttamat kustannukset ovat alustavan arvion mukaan valittavasta toteutustavan riippuen 50 000–250 000 euroa.

Anu Vahtola

Hallintovouti

Tommi Talvitie

Johtava hallintovouti

